

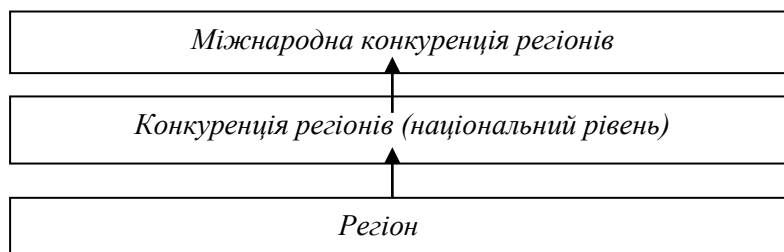
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНУ

Осмилення сучасного феномену міжнародної конкурентоспроможності регіону зумовлює розгляд розуміння його сутності у науці та практиці.

У наш час, питання щодо сутності регіону, його складових та критерії відмежування від інших суспільно важливих категорій залишаються дискусійними. До того ж, в умовах сьогодення, проблематика міжнародної конкурентоспроможності регіону є недостатньо дослідженою, оскільки у науці здебільшого були розглянуті питання щодо міжнародної конкурентоспроможності держави, або міжнародної конкурентоспроможності підприємства.

Загалом, конкурентоспроможність країни – це її здатність забезпечити стаке економічне зростання. На міжнародному ринку загострення конкурентної боротьби за збут продукції змушує країни постійно шукати нові можливості й резерви для збуту своєї продукції, удосконалювати технологію з метою створення якісних товарів. Безпосередньо, теоретичні засади міжнародної конкурентоспроможності регіону слугують базовим фундаментом для їх практичного застосування.

Міжнародна конкуренція регіонів – є достатньо новим економічним явищем, яке зумовлене певною мірою наслідком постійних процесів глобалізації, де відбувається кардинальна заміна поглядів на регіон на національному та міжнародному рівні. Саме розуміння та підходи до його розуміння з'являються поступово, пройшовши тривалий процес трансформації (рис.1).

Рис. 1. Трансформація розуміння «міжнародної конкуренції регіонів»

Для більш ґрунтовного пізнання сутності міжнародної конкурентоспроможності регіону, необхідно виявити її складові та критерії.

З-поміж перших документів, які уміщували складові й критерії конкурентоспроможності був Звіт про конкурентоспроможність у світі (The Global Competitiveness Report) Європейського форуму менеджменту (з 1987р. – Всесвітній економічний форум (ВЕФ)), який був оприлюднений у 1979 р. в Давосі. Згодом такі звіти стали щорічними. Звіти про конкурентоспроможність є унікальним джерелом інформації щодо об'єктивної, порівнюваної, комплексної статистики за країнами та регіонами, поглядів бізнесу на економічну ситуацію та проблеми розвитку. Дана інформація дає можливість порівняння регіонів та країн між собою, а також дає уявлення про реальну соціально-економічну ситуацію. Дані про конкурентні переваги та бар'єри розвитку кожної країни та регіону формують базу для прийняття стратегічних рішень, які сприяють покращенню якості життя в країні.

Складові міжнародної конкурентоспроможності уміщують себе такі найважливіші чинники, як:

Територія – є чітко визначена, має свої особливості (недоліки й переваги)

Суспільство – проживає у тому чи іншому регіоні, яке працює, докладає зусиль для його розвитку та процвітання;

Економіка – її показники відіграють ключову роль, прибутки та інвестиції здійснюють невід’ємний вплив на рівень добробуту населення;

Навколишнє середовище – це завжди досягнення спільних зусиль, не тільки органів влади, а й сприятливе, або несприятливе відношення самого населення до нього;

Правова свідомість та культура – кожен регіон має свої особливі культурні традиції та рівень розвитку правової свідомості, однак їх важливість їх впливу на міжнародну конкурентоспроможність є однією із ключових.

Критерії міжнародної конкурентоспроможності можна розглядати як встановлені межі формування конкурентних переваг, які спрямовані на стрімкий розвиток регіону.

Отже, міжнародна конкурентоспроможність регіону – це процес, що обумовлюється зіткненням однорідних інтересів, які спрямовані на те, щоб досягнути поставлені цілі в економічному, соціальному та регіональному розвитку, а також зміцнити конкурентні позиції у гео економічному просторі. Найважливішими чинниками складових міжнародної конкурентоспроможності регіону є такі, як територія, суспільство, економіка, навколишнє середовище, правова свідомість та культура, а до критеріїв міжнародної конкурентоспроможності регіону відносяться встановлені межі формування конкурентних переваг які спрямовані на стрімкий його розвиток.

В умовах сьогодення, одним із найважливіших завдань політики регіонів є процес здійснення сприяння конкурентоспроможності регіонів – її підтримка, формування та постійне посилення.

Конкурентоспроможність регіонів є невід’ємним фундаментом для розробки регіональної політики урядами багатьох країн та міжнародними організаціями при формуванні регіональної політики, спрямованої на підвищення їх міжнародної конкурентоспроможності.

У практиці регіональної політики ще за часів радянського періоду було взято принцип «вирівнювання» за основу для того щоб подолати економічну відсталість деяких територіальних утворень, які склалася історично. Розміщення продуктивної сили за мету мало також подолати економічну відсталість, з однієї сторони така позиція була ефективною та сприяла соціально-економічному зростанню депресивних регіонів, однак порівнюючи з економічно більш розвинутими регіонами відсталість зберігалась, або навіть зростала. Однак, такий підхід зумовив пасивність, безініціативність, укорінення утриманської ідеології регіонів, які не шукали власних шляхів розвитку, а розраховували лише на підтримку центру. У чомусь таке ставлення проявляється і в регіонах сучасної України. Але, сьогодні, діяльність регіонів, яка зумовлена новими конкурентними процесами, зумовлює необхідність пошуку нових підходів до розвитку та формування регіональної політики, спрямованої на підвищення міжнародної конкурентоспроможності регіону.

Належне формування регіональної політики, спрямованої на підвищення міжнародної конкурентоспроможності регіону залежить від: відповідного рівня захисту інтересів регіону всередині країни та за її межами; створення умов для сприятливого розвитку бізнесу; розширення виробничих можливостей державної і муніципальної власності; створення системи регіональних пільг і гарантій для діяльності комерційних структур та інвесторів; активізації інноваційної діяльності; зміцненні зовнішньоекономічного потенціалу та розширенні торгово-економічних зв’язків регіону. Тому, формування регіональної політики, спрямованої на

підвищення міжнародної конкурентоспроможності регіону – є важливим компонентом регіонального розвитку й процвітання.

Висновок

Отже, на основі огляду наукової літератури та спеціальних нормативно-правових актів, необхідно відзначити, що міжнародна конкурентоспроможність регіону – це процес, що обумовлюється зіткненням однорідних інтересів, які спрямовані на те, щоб досягнути поставлені цілі в економічному, соціальному та регіональному розвитку, а також зміцнити конкурентні позиції у геоeкономічному просторі. Найважливішими чинниками складових міжнародної конкурентоспроможності регіону є такі, як територія, суспільство, економіка, навколишнє середовище, правова свідомість та культура, а до критеріїв міжнародної конкурентоспроможності регіону уміщують у себе встановлені межі формування конкурентних переваг які спрямовані на стрімкий його розвиток.

Список джерел:

1. Єрмакова О.А., Козак Ю.Г. *Зовнішньоекономічна діяльність регіону: навчальний посібник* / О.А. Єрмакова, Ю.Г. Козак – Одеса, 2013. – 332 с.
2. Изард У. *Методы регионального анализа. Введение в науку о регионах* / Уолтер Изард. – М.: Прогресс, 1966. – 660 с.
3. Крючкова І., Дубровський В. *Світові методології оцінювання конкурентоспроможності економіки // Засади конкурентоспроможності в реаліях економіки знань: колективна монографія* / Міжнародний інститут менеджменту (МІМ-Київ); за наук. ред. Ю.В. Полунєєва. – К.: ТОВ «Інжиніринг», 2007. – С. 24-36.
4. Кутняк О.В. *Міжнародна конкуренція регіонів – економічне явище глобалізації. Научный журнал. Проблемы материальной культуры – экономические науки. №32, 2008. С. 163-166.*